

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 24 listopada 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ osób – Artykuł 45 TFUE –
Równość traktowania – Przywileje socjalne – Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 – Artykuł 7
ust. 2 – Wsparcie finansowe na kształcenie w ramach szkolnictwa wyższego w innym państwie
członkowskim – Warunek zamieszkania – Alternatywny warunek integracji społecznej dla
studentów niebędących rezydentami – Sytuacja studenta będącego obywatelem państwa
przyznającego wsparcie i zamieszkującego od urodzenia w państwie odbywania studiów

W sprawie C-638/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Överklagandenämnden för studiestöd (krajową radę odwoławczą
ds. wsparcia finansowego dla studentów, Szwecja) postanowieniem z dnia 14 października
2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 listopada 2020 r., w postępowaniu:

MCM

przeciwko

Centrala studiestödsnämnden,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, M. L. Arastey Sahún, F. Biltgen (sprawozdawca), N. Wahl
i J. Passer, sędziowie,

rzecznik generalny: L. Medina,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- MCM osobiście,
- w imieniu rządu szwedzkiego – H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn
Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev, J. Lundberg i O. Simonsson, w charakterze
pełnomocników,

* Język postępowania: szwedzki.

- w imieniu rządu duńskiego – J. Nymann-Lindegren i M. Søndahl Wolff, w charakterze pełnomocników,
  - w imieniu rządu austriackiego – A. Posch, E. Samoilova i J. Schmoll, w charakterze pełnomocników,
  - w imieniu Komisji Europejskiej – P. Carlin i B.-R. Killmann, w charakterze pełnomocników,
  - w imieniu rządu norweskiego – E. S. Eikeland i T. H. Aarthun, w charakterze pełnomocników,
- po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 7 kwietnia 2022 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 45 TFUE oraz art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. 2011, L 141, s. 1).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w postępowaniu toczącym się pomiędzy MCM a Centrala studiestödsnämnden (krajową radą ds. wsparcia dla studentów, Szwecja, zwaną dalej „CSN”) w przedmiocie prawa MCM do uzyskania od państwa szwedzkiego wsparcia finansowego na kształcenie na studiach w Hiszpanii.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Artykuł 7 rozporządzenia nr 492/2011 stanowi w ust. 1 i 2:
„1. Pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego nie może być, na terytorium innego państwa członkowskiego, traktowany – ze względu na swą przynależność państwową – odmiennie niż pracownicy krajowi pod względem warunków zatrudnienia i pracy, w szczególności warunków wynagrodzenia, zwolnienia oraz, w przypadku utraty pracy, powrotu do pracy lub ponownego zatrudnienia.
2. Pracownik taki korzysta z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych, jak pracownicy krajowi”.
- 4 Zgodnie z art. 10 ust. 1 tego rozporządzenia:
„Dzieci obywatela państwa członkowskiego, który jest lub był zatrudniony na terytorium innego państwa członkowskiego, mają dostęp do powszechnego systemu kształcenia, nauki zawodu oraz szkolenia zawodowego na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa, jeżeli dzieci te mieszkają na jego terytorium”.

Prawo szwedzkie

- 5 Zgodnie z § 23 akapit pierwszy rozdziału 3 Studiestödslag (1999:1395) [ustawy 1999:1395 o wsparciu finansowym dla studentów, zwanej dalej „ustawą o wsparciu finansowym dla studentów”) student może uzyskać wsparcie finansowe na kształcenie w ramach szkolnictwa wyższego poza Szwecją, jeśli w ciągu ostatnich pięciu lat poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie wsparcia zamieszkiwał w Szwecji nieprzerwanie przez co najmniej dwa lata (warunek zwany dalej „warunkiem zamieszkiwania”).
- 6 Rząd lub wyznaczony przez niego organ może jednak przyjąć przepisy szczególne pozwalające na odstępstwo od warunku zamieszkiwania i ustanowić dodatkowe normy regulujące wsparcie finansowe udzielane studentom kształcącym się za granicą.
- 7 I tak ustawa o wsparciu finansowym dla studentów została doprecyzowana w drodze Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel (CSNFS 2001:1) (instrukcji i ogólnych wytycznych dla CSN w sprawie przyznawania dofinansowania na studia, zwanych dalej „instrukcjami i ogólnymi wytycznymi dla CSN”). Wspomniane instrukcje i ogólne wytyczne stanowią w rozdziale 12 § 6, że warunek zamieszkiwania przewidziany w § 23 rozdziału 3 tej ustawy nie ma zastosowania do osoby, która spełniała ten warunek w chwili rozpoczęcia kształcenia na studiach za granicą, korzystając ze stypendium edukacyjnego w rozumieniu wspomnianej ustawy lub stypendium dla doktorantów i która nieprzerwanie kształci się, korzystając z tego wsparcia. Paragraf 6a tego rozdziału 12 przewiduje, że warunku zamieszkiwania nie stosuje się również do obywatela szwedzkiego, który przebywa za granicą z powodu choroby, jeżeli zamieszkiwał wcześniej w Szwecji. Wreszcie § 6b wspomnianego rozdziału 12 stanowi, że jeżeli uzasadniają to szczególne okoliczności, studentowi można przyznać stypendium edukacyjne, nawet jeśli nie spełnia on warunku zamieszkiwania.
- 8 W szczególnych przypadkach, w których CSN uznaje warunek zamieszkiwania za niezgodny z prawem Unii, przyznaje się od niego odstępstwo, lecz wymaga się z kolei, aby osoba miała więź ze społeczeństwem szwedzkim. I tak Centrala studiestödsnämndens rättsliga ställningstaganden dnr 2013–113–9290 samt dnr 2014–112–8426 (wewnętrzne wytyczne CSN nr 2013–113–9290 i nr 2014–112–8426) przewidują, że warunek zamieszkiwania określony w § 23 akapit pierwszy rozdziału 3 ustawy o wsparciu finansowym dla studentów nie obowiązuje, na podstawie art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, wobec osób uznawanych w Szwecji przez CSN za pracowników migrujących lub członków ich rodzin. Natomiast, aby wsparcie finansowe na studia zostało przyznane, osoby te, z wyjątkiem dzieci, powinny mieć więź ze społeczeństwem szwedzkim.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 9 Obywatel szwedzki, MCM, od urodzenia mieszka w Hiszpanii.
- 10 W marcu 2020 r. MCM złożył do CSN wniosek o wsparcie finansowe na cele kształcenia uniwersyteckiego w Hiszpanii. MCM wskazał, że jego ojciec, również obywatel szwedzki, który od listopada 2011 r. mieszka i pracuje w Szwecji, przez około 20 lat świadczył pracę jako pracownik migrujący w Hiszpanii.

- 11 CSN oddalił wniosek ze względu na to, że MCM nie spełniał warunku zamieszkiwania w Szwecji przewidzianego w § 23 akapit pierwszy rozdziału 3 ustawy o wsparciu finansowym dla studentów ani żadnego z kryteriów ustanowionych w przepisach wprowadzających odstępstwa określone w §§ 6, 6a i 6b rozdziału 12 instrukcji i ogólnych wytycznych dla CSN, na których podstawie takie wsparcie mogłoby mu zostać przyznane. Ponadto uznał on, że MCM nie mógł ubiegać się o to wsparcie na podstawie przesłanki bycia członkiem rodziny pracownika migrującego, ponieważ jego ojciec wykonuje obecnie działalność zawodową w Szwecji, swym państwem członkowskim pochodzenia. MCM nie spełniał alternatywnego warunku integracji ze społeczeństwem szwedzkim, pozwalającego na uchylenie warunku zamieszkiwania.
- 12 MCM zaskarżył tę decyzję do Överklagandenämnden för studiestöd (krajowej rady odwoławczej ds. wsparcia finansowego dla studentów, Szwecja), będącej sądem odsyłającym. W swoich uwagach CSN podtrzymał tę ocenę oraz wskazał również, że odmowa przyznania MCM wsparcia finansowego na studia mogła zniechęcić jego ojca do wyjazdu do Hiszpanii, a tym samym stanowi dla jego ojca przeszkodę w swobodnym przepływie. W tym względzie zadawał sobie jednak pytanie, czy rozpatrywana sytuacja nadal podlega prawu Unii, ponieważ od 2011 r. ojciec MCM nie korzysta ze swobody przepływu w charakterze pracownika migrującego. CSN powziął również wątpliwości co do tego, czy pracownik migrujący, który powrócił do swego państwa pochodzenia, może bez ograniczeń w czasie powoływać się względem tego państwa na gwarancje, z których korzysta zarówno on, jak również członkowie jego rodziny na podstawie rozporządzenia nr 492/2011.
- 13 Sąd odsyłający wyjaśnia, że wsparcie finansowe na studia można przyznać obywatelom szwedzkim i obywatelom innych państw członkowskich na cele kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego za granicą.
- 14 Przypomina on, że zgodnie z § 23 akapit pierwszy rozdziału 3 ustawy o wsparciu finansowym dla studentów prawo do takiego wsparcia, które nie zależy ani od dochodów rodziców wnioskodawcy, ani od jakiegokolwiek innej sytuacji społecznej, jest uzależnione od warunku zamieszkiwania przez studenta w Szwecji przez nieprzerwany okres co najmniej dwóch lat w ciągu ostatnich pięciu lat. Jeżeli warunek zamieszkiwania nie może zostać spełniony, wsparcie można jednak przyznać, gdy zachodzą szczególne okoliczności w rozumieniu § 6b rozdziału 12 instrukcji i ogólnych wytycznych dla CSN.
- 15 Sąd odsyłający dodaje, że zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 wymogu zamieszkiwania nie nakłada się na pracowników migrujących lub członków ich rodzin. Jednakże, z wyjątkiem sytuacji, gdy wnioskodawca jest dzieckiem pracownika migrującego, CSN wymaga, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi instrukcjami, wykazania więzi ze społeczeństwem szwedzkim w celu skorzystania ze wsparcia finansowego na studia.
- 16 Sąd ten uściśla ponadto, że od warunku zamieszkiwania odstępuje się również w odniesieniu do osób, w tym obywateli szwedzkich, które nie mają miejsca zamieszkania w Szwecji i które wnioskują o wsparcie finansowe na cele kształcenia w ramach studiów w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. W takim przypadku CSN uzależnia przyznanie takiego wsparcia od spełnienia warunku więzi ze społeczeństwem szwedzkim, opierając się na wyroku Trybunału z dnia 18 lipca 2013 r., Prinz i Seeberger (C-523/11 i C-585/11, EU:C:2013:524, pkt 38).
- 17 Sąd ten zastanawia się, czy warunek dotyczący istnienia więzi z państwem członkowskim pochodzenia można nałożyć na zamieszkujące w Unii dziecko pracownika migrującego, który opuścił przyjmujące państwo członkowskie, gdzie wykonywał działalność zawodową, aby

zamieszkać w państwie członkowskim pochodzenia. Zdaniem tego sądu taki warunek mógłby bowiem być sprzeczny z art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 i zniechęcać niektórych rodziców lub przyszłych rodziców do korzystania ze swobody przepływu w charakterze pracowników w rozumieniu art. 45 TFUE.

- 18 Sąd odsyłający uważa, że ograniczenie swobodnego przepływu pracowników powinno być uzasadnione względami związanymi z interesami finansowymi państwa członkowskiego pochodzenia. Sąd ten zastanawia się jednak, czy w niniejszej sprawie należy zastosować w drodze analogii orzecznictwo pozwalające uzasadnić ograniczenia swobody przemieszczania się obywateli w rozumieniu art. 20 i 21 TFUE.
- 19 W tych okolicznościach Överklagandenämnden för studiestöd (krajowa rada odwoławcza ds. wsparcia finansowego dla studentów) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy niezależnie od art. 45 TFUE i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 państwo członkowskie (państwo członkowskie pochodzenia) może, w celu zagwarantowania swoich interesów finansowych, ustanowić wymóg, zgodnie z którym, aby dziecko pracownika migrującego powracającego do swego państwa pochodzenia mogło uzyskać pomoc finansową na kształcenie na uczelni wyższej za granicą w innym państwie członkowskim Unii, w którym wcześniej pracował rodzic tego dziecka (przyjmujące państwo członkowskie), dziecko to musi posiadać związek z państwem członkowskim pochodzenia, w sytuacji gdy:

- 1) po powrocie z przyjmującego państwa członkowskiego rodzic dziecka mieszka i pracuje w państwie członkowskim pochodzenia od co najmniej ośmiu lat;
- 2) dziecko nie towarzyszyło rodzicowi w powrocie do państwa członkowskiego pochodzenia, ale od urodzenia zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim, oraz
- 3) państwo członkowskie pochodzenia ustanawia ten sam wymóg związku ze społeczeństwem krajowym dla innych swych obywateli, którzy nie spełniają wymogu zamieszkania i którzy ubiegają się o pomoc finansową dla studentów na kształcenie na uczelni wyższej za granicą w innym państwie Unii?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 20 Poprzez pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 7 rozporządzenia nr 492/2011 i art. 45 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego uzależniającemu przyznanie dziecku osoby, która opuściła przyjmujące państwo członkowskie, w którym świadczyła pracę, aby powrócić do pierwszego państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, i w nim zamieszkać, wsparcia finansowego na cele kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego w przyjmującym państwie członkowskim od warunku wykazania przez to dziecko więzi z państwem członkowskim pochodzenia, w sytuacji gdy z jednej strony dziecko od urodzenia zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim, a z drugiej strony państwo członkowskie pochodzenia nakłada na innych obywateli, którzy nie spełniają warunku miejsca zamieszkania i którzy ubiegają się o takie wsparcie finansowe na studia w innym państwie członkowskim, wymóg istnienia więzi.

- 21 Należy przypomnieć, że art. 45 TFUE zakazuje wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagradzania i innych warunków pracy. Ponadto, ponieważ art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 492/2011 stanowi jedynie szczególny wyraz wspomnianej zasady niedyskryminacji w szczególnej dziedzinie warunków zatrudnienia i pracy, należy go interpretować w ten sam sposób jak art. 45 TFUE (wyroki: z dnia 5 grudnia 2013 r., Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken, C-514/12, EU:C:2013:799, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 12 maja 2021 r., CAF, C-27/20, EU:C:2021:383, pkt 24).
- 22 Podobnie art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, który przewiduje, że pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego korzysta na terytorium innych państw członkowskich z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych jak pracownicy krajowi, powiela w szczególnej dziedzinie przyznawania przywilejów socjalnych zasadę równego traktowania ustanowioną w art. 45 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 czerwca 2013 r., Giersch i in., C-20/12, EU:C:2013:411, pkt 35; a także z dnia 2 kwietnia 2020 r., PF i in., C-830/18, EU:C:2020:275, pkt 29).
- 23 Pojęcie „przywileju socjalnego” w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 obejmuje wszelkie przywileje związane lub niezwiązane z umową o pracę, które przysługują zwykle pracownikom krajowym głównie z powodu posiadania przez nich obiektywnego statusu pracownika albo po prostu z racji zamieszkiwania na terytorium krajowym (wyrok z dnia 6 października 2020 r., Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, pkt 41).
- 24 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pomoc przyznana na pokrycie kosztów utrzymania i edukacji w trakcie studiów prowadzących do uzyskania tytułu zawodowego stanowi przywilej socjalny w rozumieniu tego przepisu (zob. podobnie wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., Aubriet, C-410/18, EU:C:2019:582, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 25 W niniejszej sprawie bezsporne jest, że rozpatrywane świadczenie stanowi przywilej socjalny w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011.
- 26 Należy jednak podkreślić, że z brzmienia zarówno art. 7 rozporządzenia nr 492/2011, na mocy którego pracownik migrujący nie może być traktowany odmiennie na terytorium „innych państw członkowskich”, jak i art. 10 tego rozporządzenia, zgodnie z którym dzieci pracownika migrującego są traktowane na terytorium „innego państwa członkowskiego” na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa, wynika, że przepisy te mają na celu ochronę przed dyskryminacją, z jaką mogliby się spotkać pracownik migrujący i członkowie jego rodziny w przyjmującym państwie członkowskim.
- 27 Jak również zauważyła w istocie rzecznik generalna w pkt 56 i 57 opinii, o ile pracownik migrujący i członkowie jego rodziny mogą powoływać się na prawo do równego traktowania wobec organów przyjmującego państwa członkowskiego, o tyle nie jest tak w przypadku, gdy sytuacja, która może stanowić dyskryminację, dotyczy państwa członkowskiego pochodzenia pracownika.
- 28 Tymczasem w sprawie w postępowaniu głównym powołano się na prawo do równego traktowania względem organów państwa członkowskiego pochodzenia, a wobec tego art. 7 rozporządzenia nr 492/2011 nie znajduje zastosowania.

- 29 Jednak, mimo że sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym nie jest objęta zakresem stosowania art. 7 rozporządzenia nr 492/2011, należy zbadać tę sytuację w świetle art. 45 TFUE, który zakazuje nie tylko wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich, lecz również wszelkich innych działań mogących stanowić przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników.
- 30 W tym względzie należy przypomnieć, że celem wszystkich postanowień traktatu FUE dotyczących swobody przepływu osób, a także przepisów rozporządzenia nr 492/2011, jest ułatwienie obywatelom państw członkowskich wykonywania wszelkiego rodzaju działalności zawodowej na terenie Unii oraz uniemożliwienie stosowania środków, które mogłyby stawiać tych obywateli w niekorzystnym położeniu w sytuacji, w której chcieliby oni podjąć pracę najemną na terytorium innego państwa członkowskiego (wyrok z dnia 10 października 2019 r., Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 W tym kontekście obywatele państw członkowskich dysponują w szczególności wynikającym bezpośrednio z traktatu prawem do opuszczenia państwa członkowskiego pochodzenia i udania się do innego państwa członkowskiego oraz przebywania w nim w celu wykonywania tam działalności zarobkowej. W konsekwencji art. 45 TFUE stoi na przeszkodzie każdemu przepisowi krajowemu, który może zakłócać lub czynić mniej atrakcyjnym korzystanie przez obywateli Unii z podstawowej swobody zagwarantowanej tym postanowieniem (wyrok z dnia 10 października 2019 r., Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 32 Jak bowiem przypomniała rzecznik generalna w pkt 47 opinii, na art. 45 TFUE mogą powoływać się wobec państwa członkowskiego jego obywatele w odniesieniu do środków, które mogą utrudniać lub zniechęcać tych obywateli do opuszczenia państwa pochodzenia.
- 33 W sprawie w postępowaniu głównym rozpatrywany pracownik, po opuszczeniu państwa członkowskiego pochodzenia w celu podjęcia pracy w innym państwie członkowskim i zamieszkania w nim z rodziną, powrócił do swojego państwa członkowskiego pochodzenia celem zamieszkania i podjęcia pracy. Natomiast jego dziecko nigdy nie zamieszkiwało w tym ostatnim państwie członkowskim, lecz od urodzenia mieszka w przyjmującym państwie członkowskim. Zgodnie z uregulowaniem państwa członkowskiego pochodzenia dziecko takiego pracownika może uzyskać w tym ostatnim państwie członkowskim wsparcie finansowe na cele kształcenia na studiach w przyjmującym państwie członkowskim tylko wtedy, gdy wykaże więź z państwem członkowskim pochodzenia.
- 34 Co się tyczy kwestii, czy takie uregulowanie może utrudniać lub czynić mniej atrakcyjnym korzystanie przez danego pracownika ze swobody przemieszczania się, która stanowi podstawową swobodę zagwarantowaną przez art. 45 TFUE, należy zauważyć, jak zauważyła w istocie rzecznik generalna w pkt 49 i 50 opinii, że gdyby pracownik ten chciał skorzystać z tej swobody, przyznanie wsparcia finansowego na kształcenie w ramach szkolnictwa wyższego za granicą nie zależałoby wyłącznie od jego wyborów, lecz również od wyboru jego dziecka, które ewentualnie się narodzi, oraz od szeregu hipotetycznych i niepewnych przyszłych okoliczności, w szczególności tego, czy pracownikowi faktycznie urodzi się w przyszłości dziecko, czy dziecko zdecyduje się pozostać w przyjmującym państwie członkowskim, nawet jeśli jego rodzic postanowi powrócić do swego państwa członkowskiego pochodzenia, czy dziecko nie zintegruje się ze społeczeństwem tego ostatniego państwa członkowskiego i czy w odpowiednim czasie zdecyduje się na podjęcie nauki w ramach szkolnictwa wyższego.

- 35 W konsekwencji taka sytuacja, która opiera się na szeregu zbyt niepewnych i pośrednich okoliczności, nie jest w stanie wywrzeć wpływu na decyzję pracownika o skorzystaniu ze swobody przepływu, i nie można przyjąć, że stanowi przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników (zob. podobnie wyrok z dnia 13 marca 2019 r., Gemeinsamer Betriebsrat EurothermenResort Bad Schallerbach, C-437/17, EU:C:2019:193, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 36 Z powyższego wynika, że uregulowania rozpatrywanego w postępowaniu głównym nie można uznać za przeszkodę w swobodnym przepływie pracowników, zakazaną na mocy art. 45 TFUE.
- 37 Mając na względzie całość powyższych rozważań, na postawione pytanie należy odpowiedzieć następująco: art. 45 TFUE i art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 należy interpretować w ten sposób, że przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego uzależniającemu przyznanie dziecku osoby, która opuściła przyjmujące państwo członkowskie, w którym świadczyła pracę, aby powrócić do pierwszego państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, i w nim zamieszkać, wsparcia finansowego na cele kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego w przyjmującym państwie członkowskim od warunku wykazania przez to dziecko więzi z państwem członkowskim pochodzenia, w sytuacji gdy z jednej strony dziecko od urodzenia zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim, a z drugiej strony państwo członkowskie pochodzenia nakłada na innych obywateli, którzy nie spełniają warunku miejsca zamieszkania i którzy ubiegają się o takie wsparcie finansowe na studia w innym państwie członkowskim, wymóg istnienia więzi.

W przedmiocie kosztów

- 38 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 45 TFUE oraz art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii

należy interpretować w ten sposób, że:

przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego uzależniającemu przyznanie dziecku osoby, która opuściła przyjmujące państwo członkowskie, w którym świadczyła pracę, aby powrócić do pierwszego państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, i w nim zamieszkać, wsparcia finansowego na cele kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego w przyjmującym państwie członkowskim od warunku wykazania przez to dziecko więzi z państwem członkowskim pochodzenia, w sytuacji gdy z jednej strony dziecko od urodzenia zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim, a z drugiej strony państwo członkowskie pochodzenia nakłada na innych obywateli, którzy nie spełniają warunku miejsca zamieszkania i którzy ubiegają się o takie wsparcie finansowe na studia w innym państwie członkowskim, wymóg istnienia więzi.

Podpisy